
NR 4

2018

81. ÅRGANG

Udgiver

Georg Stage Foreningen.
En upolitisk forening af tidligere
befalingsmænd og elever fra skole-
skibet "Georg Stage".

Bestyrelsen

Formand Peter Armfelt
Bakken 2, DK-3050 Humlebæk
Tlf.: 21819178
E-mail: peter_armfelt@hotmail.com

Næstformand

Jan Hamilton
Ordrup Jagtvej 79 st. tv.
2920 Charlottenlund
Tlf.: 21712104
Mail j.hamilton@youmail.dk
Girokonto 6 43 22 04

Formand Fyns Afdeling

Kurt B. Kaysen
Degnemosen 1, Tåsinge
5700 Svendborg
Tlf.: 6222 6247
Kurt.kaysen@mail.dk

Formand Midtjylland

Bjørn Bertelsen
Vinkelvej 97A
8800 Viborg
Tlf.: ?
bjorn@bertelsen.net

Kasserer/Bladets udenlands/

Medlemsservice

Viggo Billstrøm
Skøringen Vest 19
4660 St. Heddinge
Tlf.: 2021 3348
vigbil@privat.dk

Ansvarshavende redaktør

Peter Armfelt

Redaktion

Hjørdis Lorenzen
Bakken 16, 3050 Humlebæk
E-mail: hus16@bf-bakken.dk

Annoncer

Henvendelse til redaktionen

Fuldriggeren

Udsendes 4 gange om året.

Oplag Ca. 1300 stk.

Grafisk produktion

Nordkystens Bogtrykkeri ApS

Hjemmeside:
www.georgstageforeningen.dk

Kalender

Generalforsamling Lørdag d. 12. januar kl. 14

Adressen:
**Borgerhjemmet Ordrup
Jagtvej 73 i kælderen
2920 Charlottenlund**

Husk sæt allerede nu x i din kalender.

Dødsfald.

Per Dræbol Jensen er død den 02-09-2018, skibsnummer 1968 019

Torben havde glædet sig utroligt meget til at komme med til Baksmønstring. Men desværre tog hans sygdom til og han døde den 25.juli 2018.

Jeg ved ikke, om der bliver skrevet noget i Jeres blad? Der er blevet skrevet mindeord om Torben i de grønlandske nyheder.

Med venlig hilsen
Ilse Lynggaard Alne

Æret være deres minde

Dagsorden til Generalforsamlingen den 12. januar 2019 i Georg Stage Foreningen.

Som det tidligere er meldt ud, har den nuværende bestyrelse besluttet at nedlægge sit hverv og give roret videre til nye yngre kræfter, der kan videreføre foreningen i den samme gode gamle ånd.

Derfor har vi besluttet at afholde generalforsamlingen den 12. januar 2019 som en ordinær generalforsamling, hvor vi får godkendt regnskab m.v. for 2018, således at alt er klart til en ny bestyrelse i det nye år.

Advokat Kurt Helles Bardeleben, som var med på vores sidste medlemsmøde i Rahbeks Have, har lovet at stå os bi, således at vi kommer godt og sikkert igennem generalforsamlingen. Kurt kan imidlertid ikke vælges som dirigent, da dirigenten efter generalforsamlingen skal være stemmeberettiget medlem af foreningen.

Der indkaldes således til ordinær generalforsamling, som **holdes lørdag, den 12.**

**januar 2019 kl. 14.00 på adressen:
Borgerhjemmet Ordrup Jagtvej 73 i
kælderen 2920 Charlottenlund (Er der
problemer med at finde stedet, så ring til Jan
Hamilton på mobil 217121049)**

Dagsorden for generalforsamlingen er følgende:

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år
3. Kassererens forelæggelse af det reviderede regnskab til generalforsamlingens godkendelse
4. Bestyrelsens forslag om, at der af foreningens formue udloddes en pengegave på kr. 250.000 til Stiftelsen Georg Stages Minde som en andel af driften af et årligt togt mere for Skoleskibet Georg Stage, idet beløbet specifikt skal være øremærket til drift af et andet togt, og dermed komme yderligere 60 elever til gode. Begrundelsen herfor er, at Stiftelsen Georg Stages Minde meget gerne fremover vil afholde 2 togter med Skoleskibet Georg Stage for at udnytte skoleskibet fuldt ud, så der kan komme flere unge mennesker ud i den danske handelsflåde.
5. Fondskassererens forelæggelse af Fondens regnskab til generalforsamlingens godkendelse
6. Fastlæggelse af næste års kontingent. Bestyrelsen foreslår, at der fra og med 2019 opkræves kontingent med kr. 250 årligt pr. medlem
7. Behandling af indkomne forslag. Bestyrelsen har modtaget og foreslår følgende:

- a. Vedtægternes § 1 ændres til følgende:
Foreningens navn er ”Georg Stage Foreningen” med hjemsted i Odense.
Det har været et ønske fra flere medlemmer, at foreningens medlemsmøder og Generalforsamlinger kan holdes i Odense fremfor København.
- b. § 8, stk. 1 ændres til følgende:
Foreningens anliggender, herunder administration, ledes af en bestyrelse på minimum 6 medlemmer og maksimum 12 medlemmer, der vælges af generalforsamlingen for en periode af 3 år.
Forslaget er begrundet i, at det kan være vanskeligt at finde 9 medlemmer til at påtage sig bestyrelsesarbejdet, hvorfor den nu foreslåede formulering giver en større fleksibilitet
8. Valg af medlemmer til bestyrelse.
Den siddende bestyrelse genopstiller ikke, og bestyrelsen har indtil nærværende indkaldelses udsendelse, modtaget henvendelse fra Bjørn Bertelsen, Ronald Peter Grassmé, Kurt Bruun Kayser, Viggo Lund Hansen, Finn Clemmensen, Christian Nyby Thorsen, Lindy Olsen, Alex Stigsen Nielsen og Palle Andersen, som stiller op til bestyrelsen
9. Valg af suppleanter – ingen har stillet op som suppleanter.
10. Valg af revisorer for foreningen samt revisor suppleant.
Bestyrelsen foreslår Viggo Billstrøm som den ene revisor og Jan Hamilton som revisor suppleant.
Den anden revisor vælges af den nye bestyrelse.

Bemærk, at forslag, der ønskes behandlet på generalforsamling, herunder navne på kandidater, der stiller op til bestyrelsen, skal i henhold til vedtægterne være fremsendt til den nuværende bestyrelse senest 1 uge før generalforsamlingen afholdes, det vil sige senest lørdag, den 5. januar 2019.

Bestyrelsen ser frem til en god generalforsamling og det kommende vagtskifte.

En lille hilsen

Kære gamle elever.

Først tak til dem som har reageret på min sidste mail og sendt fuldmagter - men vi kunne godt bruge nogle flere.

I forbindelse med sidste mail fik jeg flere opkald og mails, hvor man spurgte til hvad der skulle ske, hvis vi fik afsat den siddende bestyrelse.

Ja, det er jo et godt spørgsmål, for vi ved jo ikke hvad der vil ske.

Bestyrelsen i foreningen har jo fremsat ønske om at lukke "Georg Stage Foreningen" - altså det som tidligere var "hovedafdelingen", da lokalforeningerne kom til.
Før igen var det jo den eneste forening for tidligere elever fra Georg Stage.

En lukning vil - som tidligere beskrevet - betyde at alle medlemmer på Sjælland samt dem i udlandet vil stå uden forening.

Den 18. september er der jo 1. ekstra ordinær generalforsamling, hvor 2/3 af samtlige medlemmer skal møde op og af disse skal 2/3 stemme ja til lukning for at det kan gennemføres - det kommer jo ikke til at ske.

Dette fører så til 2. ekstra ordinære generalforsamling den 30. oktober, hvor det bare er simpelt flertal af de fremmødte, som bestemmer udfaldet.

Hvis der kommer et flertal for at lukke - ja så ved vi ikke hvad der vil ske. Den siddende bestyrelse har ikke meldt ud, hvordan de har tænkt sig at lukke og hvornår.

Hvis udfaldet bliver et nej til at lukke - ved vi heller ikke hvordan den siddende bestyrelse vil forholde sig.

Peter Armfelt har i flere mails samt ved baksmonstringen i Aarhus givet udtryk for at den 1. januar, er de menige medlemmer. Derfor er det meget vigtigt at vi får så mange fuldmagter tilbage som muligt, således at vi kan bevise hvad medlemmerne ønsker - nemlig at foreningen ikke lukker.

Hvis det lykkedes for os at afsætte den nuværende bestyrelse, så er Bjørn Bertelsen og undertegne parate til at stå i spidsen for en ny - måske midlertidig - bestyrelse. Vi håber så, at der er andre som i forbindelse med alt det her, som syntes at det nu er deres tur til at være med til at bestemme hvad der skal ske med foreningen. Hvordan struktur og møder samt alt det andet skal være, må vi tage til den tid. Men vi vil gøre alt for at foreningen fortsætter - også langt ud i fremtiden.

Med venlig hilsen

Ronald

Kære Viggo.

Du har nu haft nogle dage til at skrive dine svar på de sidste spørgsmål. Jeg har forsøgt at holde en sober tone i vores korrespondance, men din sidste besked var noget skrap i tonen. Jeg vil nu beskrive hvordan at sagen ser ud – her vest for Storebælt.

Den 13. februar 2018 afholder I et bestyrelsesmøde – hvor I som altid – undlader at indkalde hele bestyrelsen. (-Fyn/Jylland) På dette møde fremsætter **DU** et forslag til generalforsamlingen om at lukke ”Georg Stage Foreningen” (GSF).

Den 8. marts 2018 sender Peter Armfelt en mail til Kurt Kaysen og Bjørn Bertelsen – hvori han forklarer, hvad I har i sinde.

Kaysen svarer hurtigt at han ikke ønsker at lukke deres lokalforening. Det var jo nok et svar som I kunne have fået på mødet den 13. februar, hvis at I havde indkaldt alle medlemmer.

Bjørn ønsker heller ikke at nedlægge ”GSF” og tager derfor til jeres generalforsamling den 13. marts 2018, hvor han kommer med et modforslag til jeres forslag om lukning.

Desværre er der på generalforsamlingen ingen fornuftig forklaring på jeres forslag – ud over dalende medlemstal og dårlig økonomi.

Det med økonomien hænger lidt dårligt sammen med at regnskabet – som du forelægger den 13. marts – som viser et overskud på 376.000.- kr.

Bjørn og jeg kigger på det regnskab, som han har med hjem, og han beder dig derfor fremsende yderligere regnskaber. Den 14. marts fremsender du regnskaber i et par mails sammen med et uddrag af referat fra generalforsamlingen 13. marts.

Bjørn og jeg kigger regnskaberne igennem for at se om vi kan finde en forklaring i økonomien på jeres forslag.

Vi finder flere fejl som forvirrer os og derfor skriver vi til dig for at få yderligere forklaring på dem. (Forespørgelse nr.1)

Du sender en svarmail den 23. marts, som ikke giver svar på ret mange af vores spørgsmål.

Den 24. marts 2018 fremlægger vi vores spørgsmål og dine svar på vores generalforsamling og reaktionen var meget entydig. ”HVAD FANDEN har De gang i ?????”

Bjørn og jeg får mandat af generalforsamlingen, til få en ordentlig forklaring på jeres beslutning om at lukke.

Bjørn og jeg skriver forespørgelse nr. 2 som jeg håber at du vil svare på, på en måde som passer sig for en voksen ansvarlig person i din stilling – som kasserer for GSF/direktør for ”Gamle Georg Stages Drenges mindestue”.

Vores forespørgelser bunder i at vi sidder i bestyrelsen for Jyllands afd. og derved repræsenterer medlemmerne i samme afd.

Det vi stadig mangler til vores medlemmer, - er en ordentlig forklaring på beslutning om lukning.

Mvh

Ronald

Kære Peter – Jan samt Viggo.

Takker for en del års medlemskab, af foreningen, hvor blandt andet "Fuldriggeren" er blevet læst med stor fornøjelse. Personligt har jeg dog aldrig deltaget i arrangementer mm. af forskellige årsager – ude at sejle – osv. Fra min elevtid på "Georg Stage" i 1986, husker jeg tydeligt et besøg i haven, hvor Peter (O.STMD) sagde til alle eleverne – få jer nu meldt ind i

foreningen, ellers glemmer i det senere 😊! – og det havde han nok ret i... Jeg kan godt forstå bevæggrundene, som Formanden redegjorde for i sidste blad, for at nedlægge afdelingen, og vil i den forbindelse gerne meldes ud – ikke overflyttes til anden afdeling.

Mvh

Skibsinspektør
Erik Petersen
Remisegade 3 st tv
5800 Nyborg

Nedlæggelse af afdelingen / udmeldelse elev nr. 1986/37

Kære Erik.

Tak for din mail, og din forståelse for hele denne sag. Du er nummer 2 som har givet en fornuftig kommentar ud af hele medlemsskaren.

Ude i det offentlige rum bliver vi skældt ud for at ville nedlægge Georg Stage Foreningen, og der er kræfter som arbejder på at dette ikke kommer til at ske.

Med de midler der nu måtte blive tilbage ved nedlæggelsen af afdelingen her på Sjælland, vil bestyrelsen arbejde på at hjælpe Stiftelsen med at finansiere et ekstra tog med Georg Stage,

således at Georg Stage sejler 2 togter om året. Det vil give plads til 40 drenge og 20 piger mere, som kan få en god oplevelse og et godt stempel i deres CV.

Det kan ikke være meningen, at der nu er ofret 60 millioner på skibet, og det kun skal sejle 4 måneder om året, og de resterende 8 måneder ligge til kaj, hvor der skal betales kajpenge, strøm og vand til dagspris til det ejendomsfirma som nu ejer kajen.

Vi forstår heller ikke den voldsomme uvilje mod dette fra en gruppe gamle elever som har sejlet med Georg Stage.

Vi nedlægger ikke Georg Stage Foreningen, men vi nedlægger den del af den, som er vores livsværk. De penge vi i de gode år har samlet sammen, skal ikke her på falderebet overføres til denne forsamling. De har gennem årene ikke lagt en arbejdstime i vores arbejde, men til gengæld nyt godt af det. Og det ligger lige som i luften, at det har de altid haft krav på, og det manglede da bare.

De medlemmer som er tilbage i afdelingen på Fyn og Jylland er blevet så få, at deres kontingent på 250 kr. ikke kan dække udgifterne til trykning af og udsendelse af Fuldriggeren 4 gange om året. Yderligere har begge afdelinger gennem mange år fået en pose penge til at drive deres foreningsarbejde. Det år de afholder Baksmønstring får de yderligere en ekstra pose penge. Og i alle årene har de på den måde kunnet hygge sig, hver i sær. Men yde noget til det store fællesskab har altid været en by i Rusland for dem. Nu er de pludselig vågnet op, da deres verden er ved at gå i stykker. Det er da klart de brokker sig, hvem ville ikke det. Men vi nedlægger jo ikke deres foreninger, som de forsøger at få genlyd for.

Vi i bestyrelsen har indset vi har nået smertegrænsen. Sættes kontingentet op vil vi miste medlemmer. Skæres vi ned til 3 eller 2 blade om året giver det heller ingen mening. Der er lidt over 350 betalende medlemmer. Omkring de 60 af disse er elever fra 1993 til 2018, resten er fra før 1993. I 1993 var vi omkring 900 betalende medlemmer. Se på fødselsdagslisten på bagsiden af vores blad. Det siger noget om fremtiden.

Til Baksmønstringen i Aarhus i år var det mig som formand, og så en mere som mødte op fra Sjælland. Det er tredje år i træk vi kun har været 2 mand.

I begyndelsen af året forsøgte vi at få en dialog i gang med Fyn og Jylland, hvor vi økonomisk og på anden måde vil hjælpe dem med at føre deres foreninger videre. Hele medlemsregistreringen ligger klar. Det skal de ikke ud og bruge kræfter på. Men nogen skal jo sørge for at sende giro kort ud m.m. Så skal de finde en redaktør til et blad, og mange andre ting.

Alt det skal vi jo ikke blande os i når vi er gået.

De forlanger vi bare går af, her og nu, uden nogen ekstra ordinær generalforsamling, og uden at de har fremlagt en plan om, hvordan og under hvilke omstændigheder de vi drive foreningerne fremover.

Vi har taget til efterretning at nu efter mange års arbejde for foreningen er udpeget til en flok banditter Så det eftermægle skal vi nok vende os til at leve med.

Jeg skal sørge for at din udmeldelse til den tid kommer i de rette hænder.

Med venlig hilsen

Peter Armfelt

Tak for den tilsendte internetudgave af FULDRIGGEREN 2/2018.

... det var dog en alenlang begravelsestale, vi blev præsenteret for i denne udgave af FULDRIGGEREN.

Jeg er Georg Stage Dreng fra togtet 1966 og nu en gammel syg mand, der betragter Georg Stage, Georgs Stage Foreningen, med alt tilliggende, som nærmest museale værdigenstande man ikke bare kan putte i graven. Men omvendt så kan jeg godt indse, at en støvet upolitisk forening uden tilførsel af ny energi, som holdes i gang af 'den

gamle filantropiske garde', nok kan se sine dage talte for enden af søkikkerten.

Der indkaldes - for at det ikke skal være løgn - til Ekstraordinær Generalforsamling, i Rabes Have tirsdag den 18. september 2018 klokken 16, med henblik på nedlæggelse af Foreningen!

Georg Stage Foreningen er som jeg opfatter det, uløseligt knyttet til Københavnsafdelingen og de kan åbenbart suverænt beslutte at Foreningen skal opløses og at navnet dør med dem.

Altså venner, dét kan ikke være rigtigt - måske formelt, men ikke moralsk.

Foreningen er landsdækkende og i en vis forstand endda International. Så ønsker bestyrelsen i København at nedlægge sig selv, så vil ingen forhindre dem i det. Men at trække resten af Foreningen med sig i 'faldet' hører ingen steder hjemme.

Et eller andet sted forstår jeg godt Formanden, når Foreningens hverdags trummerum for hvert år peger for nedadgående. Og at ingen siger hverken tak for artiklerne, eller rend mig i r.... Men Fyn og Jylland må træde i karakter her og komme med indspark, både friske medlemmer til bestyrelsen, men også på anden måde engagere sig i hele Foreningens drift, sammen med vi andre fra Sjælland og den øvrige del af Verden (det sidste, er nok et lidt flot ønske). Vi har næppe Mærsk til at holde et fremtidigt net under Foreningen, men der må benyttes de midler som ér, deriblandt internettet. Formanden nævner selv Facebook - omend hans entusiasme i den henseende forekommer lav, hvilket vel er forståeligt for en ældre distingveret herre som ham.

Jeg kender ingen Foreninger - udover visse religiøse - der ikke kæmper for deres overlevelse. Og at ophøje Georg Stage Foreningen til en religiøs højborg, er nok lige i overkanten.

Men nu er der indkaldt til Ekstraordinær Generalforsamling, så måske vil det medføre en transfusion af energi, der kan bruges til noget. I indkaldelsen er der ikke nævnt en

tilmeldingsfrist og jeg ville gerne selv deltage, men tror ikke at helbredet slår til - jeg vil se tiden an. Og selvom der skal rejses langt, så håber jeg at man vil deltage fra overalt, da det tydeligvis er Foreningens overlevelse der står på spil, men også for at få tilført Bestyrelsen energi og arbejdsglæde. Udbasunér truslen om Foreningens nedlæggelse, alle de steder der er sø-ører; piber og trommer med farver på! Måske sker der et mirakel.

Med de bedste hilsener og ønsker for alle
Børge Neiiendam
049/1966.

Svar

Hej Børge.
Tak for dit hurtige svar på mit lange indlæg i blad nr. 2. Dit indlæg vil jeg sætte i blad nr. 3. Jeg har med vilje ventet lidt med at svare dig, for jeg håbede på, at mit indlæg ville få en masse til at fare i blækhuset. Men jeg må konstatere, at dette ikke er tilfældet. Tankevækkende. Du er den eneste.

Med den proces vi har sat i gang, overholder vi alle vores love. Ved den første ekstra ordinære generalforsamling skal 2/3 del af alle vores medlemmer møde personligt op for at den overhoved kan beslutte noget. Ellers bliver der ikke nogen generalforsamling. På den næste ekstra ordinære generalforsamling er det flertallet der beslutter, om foreningen skal afvikles eller om der måske ude i det tavse flertal på Sjælland sidder nogle gidderikker som vil tage over. Det store problem er, hvor skal de skal være, når Rabes Have om et par år ikke er der mere.

Modstanden for vi nedlægger foreningen bunder i, at man mener alt arbejdet fortsat skal varetages af den. Men det mener vi godt kan uddelegeres til Jylland og Fyn efter nedlæggelsen. Jylland har fået ny formand, oven i købet en journalist. Det er da indlysende han skal stå for bladet i stedet for en amatør som mig. Og så kan Fyn tage sig af de andre opgaver som medlemsregistrering, girokort m.m. Vi

medlemmer i bestyrelsen overgår fra årsskiftet til menige medlemmer. Alle medlemmerne fra vores forening overgår bare til dem. Hvis de vil have penge til arbejdet må de jo arbejde for dem og sørge for medlemspleje. Fremover er det ikke bare noget man kan betragte som en selvfølge.

De bedste hilsener

Peter Armfelt

Georg Stage og de 20 sækker kartofler

Vi lå i Juelsminde og skulle have proviant ombord, og var opstillet til baksmonstring, da overstyrmanden, Wilhelm Hansen kaldte mig frem med ordene ” 61 her er der noget du har forstand på ”.

Historien starter dog noget før, Wilhelm Hansen kunne ikke fordrage folk fra Jylland og kunne slet ikke forstå, at når man kommer så langt ude fra landet at man ikke engang kunne se vand, hvad i alverden ville man så til søs for, og det fik jeg at mærke adskillige gange, jeg var godt nok ikke den eneste fra Jylland, men det var altid mig det gik ud over.

Nå tilbage til det jeg havde forstand på. Der lå 20 sækker med kartofler a. 50 kg oppe på kajen. ”Det er lige noget for dig, du ved hvor de skal hen ”

Så måtte jeg jo gå i gang, først op ad landgangen, så ned på dækket og videre op på agterdækket, og hen til kartoffel lugen, medens alle andre stod opstillet til baksmonstring, det gik godt i starten, men så blev jeg sur og ked af det, jeg syntes ikke det var fair at jeg skulle gøre det alene, og da jeg var ved de sidste var jeg så gal at jeg tudbrølede, og da de sidste 2 skulle bæres op, fandt Wilhelm jo ud af at han heller ikke denne gang kunne knække mig, og så måtte han jo skifte taktik, og sagde så til alle ”skal vi lige give ham en hånd ” og så klappede han og når han klappede, klappede alle.

Jeg var virkelig sur og gal og tudbrølede, men det hjalp dog da rigtig mange af de andre elever kom og gav mig et anerkendende klap på skulderne, og nikkede anerkendende.

Wilhelm forsvandt ned i sin kahyt.

Det var ikke den eneste gang han jagtede mig, det fortsatte resten af togtet, men dette var den værste.

Han havde jo lige glemt at det med at løfte 50 kg. var hverdagskost ude på landet, jeg tror jeg var omkring 10 år da jeg første gang kunne løfte en sæk fra jorden, jeg skulle jo ikke stå tilbage for mine ældre brødrer.

61/1959

Jørgen A.Jørgensen

Kaptajn James Cook.

I år er den 250 år siden kaptajn James Cook satte sejl på HM bark Endeavour og sejlede ud på et helt specielt togt i 1768.

Han blev født den 27 oktober 1728 i den lille by Marton i det nordlige England. James var søn af en landarbejder, og der var til at begynde med ingen tegn på, at han skulle finde sig en karriere på havet.

Cook havde flere forskellige job, blandt andet kom han i købmandslære, hvad han dog ikke viste større evner for, hvorpå købmanden hjalp ham til at stå til søs. I syv år tjente han på et kulkøbskib, inden han i 1755 meldte sig til flåden. Her viste det sig dog hurtigt, at han havde store evner. På kun to år steg han i graderne fra almindelig matros til skibsfører. Efter at have deltaget i krigen mod Frankrig i 1756-63 foretog han i de følgende år en række opmålinger og kortlægning af Saint Lawrence-bugten og

kysterne ved Newfoundland. Hans arbejde her var så tilfredsstillende, at lord Edward Hawke udnævnte ham til chef. Det engelske Admiralitet som stod overfor at udsende en videnskabelig ekspedition valgte kaptajn James Cook til chef for det skib, der skulle sejle en astronom til Tahiti for at iagttage en venuspassage.

Astronomen var Green. Ligeledes deltog en naturforsker, en rig godsejer fra Lincolnshire, Joseph Banks, der som medhjælper havde svenskeren Daniel Solander.

Det blev kaptajn Cook's første Stillehavs rejse (1768-1771), og den begyndte om bord på HM bark Endeavour, som den 26 august 1768 stævnedes ud fra havnebyen Plymouth. Cooks rejse havde tre formål; at oprette et observatorium på Tahiti, øen som englænderne havde opdaget nogle år forinden. Her skulle man forsøge at registrere Venus's transit (da planeten gik mellem jorden og solen) den 3. juni 1769. Dette skete kun en gang hvert 243 tyvende år. Det andet mål var at opdage nye planter og dyreliv inden for naturhistorie ledet af 25 årige Joseph Banks. Og det tredje mål, som var top hemmeligt, var at fortsætte søgen efter Terra Australis Incognita – det ukendte sydlige land. Eksistensen (eller ej) af dette mystiske, mytiske sted, som gennem tiderne har fascineret filosoffer, opdagelsesrejsende og kortmagere. Lige siden de antikke grækere og romere havde en teori om, at der måtte være land syd for ækvator som modvægt til alle de store landområder som lå nord for ækvator. Fandtes det, skulle kaptajn Cook tage det i besiddelse i "Kongens Navn".

Den 12. april 1769 rundede man Kap Horn til Tahiti, hvor venuspassagen blev iagttaget 3. juni i godt vejr. Efter at have undersøgt og bestemt de omliggende øer, som han gav navnet selskabsøerne, indledte Cook sin store opdagelsesrejse. Han styrede straks imod syd, opdagede Rurutu, den første ø i den lille Tubuai Archipel, og standsede ikke før han havde nået 40 grader og 22 minutter sydlig breddegrad uden at se land. Han satte derefter kursen mod nordvest efter New Zealand, som Abel Tasman 127 år tidligere havde set, men som ikke var blevet besøgt i mellemtiden, og da der 6. oktober

blev råbt ”land”, kom alle i den største spænding, fordi man troede nu endelig at have truffet ”det ubekendte Australland.” Det var imidlertid østkysten af Nordøen i New Zealand, man havde set. Derfra omsejlede Cook denne ø og gennemsejlede det efter ham benævnte stræde, hvorved han konstaterede, at New Zealand bestod af to øer, hvis kyster han fuldstændig kortlagde, inden han forlod øerne. 31. marts 1770 forlod han New Zealand og styrede mod nordvest, så at han den 19. april stødte på Australlandets østkyst på 37 grader 58 minutter sydlig breddegrad. Denne da fuldstændig ukendte kyst fulgte han mod nord, kom til en bugt, som han på grund af den store rigdom på nye planter kaldte Botany Bay, derefter til Port Jackson.

James Cooks Beretning.

”Vejret var klart, og det gav os mulighed for at studere landet, som ser meget tiltagende og lovende ud. Det er af moderat højde, med bakker, bjergkammer, dale og sletter. Der er nogle små græsområder, men for det meste er det hele dækket af skov. Bakkerne og bjergkammerne har kun blide stigninger, de er ikke særlig høje og der er ikke ret mange af dem.”

Selv om Cook lavede en grundig beskrivelse af det jomfruelige land, gjorde han alligevel en alvorlig fejl. Han var kommet til Australien midt i regntiden, hvor landet var grønt og frodigt. Men Cook troede, at det var sådan, landet så ud i den tørre tid. Det betød, at de første kolonister, der ankom senere, fik langt sværere ved at klare sig, end de havde regnet med. Men alt det lå

endnu langt ude i fremtiden. Skibet Endeavour fortsatte sin rejse langs det næsten helt uberørte Australiens kyst, og i løbet af de første par dage fik besætningen øje på nogle af de indfødte på stor afstand. Cook prøvede at komme i kontakt med dem.

”Vi kunne se nogle figurer på stranden. De var af en meget mørk eller sort farve, og hver af dem holdt en slags krumsabel i hånden. (Da de australske indfødte aldrig havde lært at forarbejde metaller, var dette formentlig europæernes første møde med de indfødtes boomeranger.) Jeg troede de bad os om at komme i land, men der tog jeg fejl, for så snart vi satte båden ind, kom de truende frem mod os. Det fik mig til at affyre en musket imellem dem, som dog ikke havde anden virkning end at få dem til at trække sig tilbage til et bundt af deres spyd, og en af dem samlede en sten op og kastede den efter os. Derfor affyrede jeg endnu en musket ladet med fuglehagl, og selv om nogle af dem ramte manden, havde det ingen anden virkning end at få ham til at forsvare sig med et skjold.”

Efter dette indledende møde med den indfødte befolkning satte Cook kursen mod nord, langs den australske østkyst. Her havde han mere held med sit diplomati og handlede med urbefolkningen. Også dyrelivet gjorde indtryk. Den 6. maj 1770 gik Cook i land nogle kilometer syd for nutidens Sydney. Her fik skibets besætning lejlighed til at se nærmere på det nye kontinents mange livsformer.

” Om aftenen vendte båden tilbage fra fiskeri efter at have fanget to pilrokker der vejede næsten 600 pund. Den store mængde nye planter og andre ting, som mister Banks og doktor Solander samlede på dette sted fik mig til at give det navnet Botany Bay.”

”I den frodige bugt indsamlede det videnskabelige hold over 1000 nye plantearter, og skibsrejsen gik stadig udmærket. Men nu havde skibet været til søs i over to år, og nogle af besætningsmedlemmerne var begyndt at gå hinanden voldsomt på nerverne. I sin logbog beskriver James Cook en yderst voldelig og bizar episode på Endeavour:

” I går aftes på mellemvagten skete der noget ganske ekstraordinært for min sekretær, mister Orton, som havde drukket i aftenens løb. En ondsindet person eller personer på skibet udnyttede at han var fuld, og skar alt tøj af ham, men de var åbenbart ikke tilfredse med det. Nogen tid senere trængte de ind i hans kahyt og skar et stykke af begge hans ører, mens han sov.

Skibsføreren tog sagen meget alvorligt, men det lykkedes ham aldrig at finde den skyldige. Cook lagde altid stor vægt på moralen, ikke alene om bord på skibet, men i høj grad også i land blandt de indfødte. Fx. Blev hans mænd straffet med piskeslag, hvis de forulempede eller stjal fra de indfødte, og ofrene blev i flere tilfælde inviteret til at overvære straffen. Men omvendt straffede Cook også de indfødte, hvis de stjal fra skibet. I nogle tilfælde tog han for eksempel deres kanoer fra dem, indtil tyvene havde afleveret det stjålne gods.

Sejladserne op langs kysten gik fint indtil midten af juni. Skibet havde holdt sig tæt på kysten, og derfor havde ingen set de mange koralrev, som vi i dag kender som Great Barrier Reef. I den sydlige del af Australien er koralerne flere hundrede kilometer fra land, men jo længere nordpå man kommer, desto tættere ligger revene på kysten. Det var derfor kun et spørgsmål om tid, før Endeavour ville komme ud for problemer.

”Lige før klokken 10 havde vi 20 og 21 favne vand og fortsatte i den dybde indtil nogle minutter før 11, da havde vi 17, og før lodhivenerne kunne kaste det ud igen, ramte skibet et rev og stod fast. Vi gik i gang med at lette skibet så hurtigt som muligt, da det så ud til at være den eneste måde, vi kunne få hende flot på, eftersom vi var gået på grund ved højeste højvande. Vi kastede kanoner og ballaststen, metalstave, oliekrugker henfaldne fødevarer etc., uden succes, selv om vi kastede mellem 40 og 50 tønder vægt over bord. (En tønde er omkring 1200 liter.) Klokken fem om eftermiddagen næste dag begyndte tidevandet at stige igen, men lækken blev værre og klokken ni blev det klart, at pumperne ikke kunne følge med. Det var en alarmerende, jeg vil endda sige frygtelig omstændighed, der truede med, at vi straks ville omkomme, når skibet kom flot.”

Da skibet kom fri, lykkedes det besætningen at holde Endeavour flydende det næste døgn tid ved at pumpe desperat. Cook satte sejl for at komme ind til kysten, hvor mandskabet ville kunne reparere skibet, men havde ikke meget håb om, at de kunne nå det. Et af hans besætningsmedlemmer kendte imidlertid en usædvanlig måde at stoppe en stor læk på, og Cook beskriver metoden i sin logbog.

”Det gøres ved, at man blander opflosset tovværk og uld og hakker det ud i små stykker og drysser det løst ud over et sejl, hvorefter man smider fåregødning eller lignende gødning over. Til dette formål er hestegødning det bedste. Når sejlet er blevet gjort klart på denne måde, hales det under skibet med reb. Mens sejlet er under skibet, bliver tovværket skyllet af, og en del af det bliver ført ind i lækken (suges ind i hullerne af vandtrykket), hvor det delvis stopper hullet”

Den utraditionelle metode viste sig så effektiv, at det lykkedes at sejle ind til kysten. Her vurderede Cook omfanget af kollisionen med revet og opdagede et sandt lykketraf.

”Klipperne havde skåret sig gennem fire planker. Det var næsten ikke til at tro, for der var næsten ikke en splint at se. Det hele var skåret igennem, som var det gjort af menneskehænder med et skarpt værktøj. Heldigvis sad plankerne meget tæt sammen på dette sted, ellers ville det have været umuligt for os at redde skibet, og følgerne havde været ubehagelige. Et stort stykke koralklippe sad stadig i hullet og havde forhindret vandet i at strømme ind i store mængder. Uden disse omstændigheder kunne tingene være gået ganske anderledes.”

Efter fem ugers arbejde lykkedes det at gøre Endeavour sødygtigt igen, og besætningen begav sig derefter videre nordpå med den største forsigtighed. Den 22. august, da Endeavour skulle til at forlade australske farvande og sejle nordpå mod Indonesien, kom Cook i tanke om, at han manglede at løse en af sine vigtigste opgaver. Derfor gik han i land på en lille ø.

”Jeg hejste nu de britiske farver, og på vegne af Hans Majestæt Kong Georg den Tredje gjorde

jeg krav på hele østkysten sammen med alle bugter, flodhavne og øer på samme kyst. Herefter affyrede vi tre salver, som blev besvaret med det samme fra skibet.”

I sin logbog skriver Cook desuden, at han vil kalde det område, hvor han først gik i land, for New South Wales, det samme som området hedder i dag. Man kan dog se, at der har stået et andet navn først, men det er streget ud og kan ikke læses. Man ved derfor ikke, hvad han oprindeligt ville kalde stedet. På vej hjem reflekterede Cook over de indfødte stammer, som han havde mødt på sin lange rejse.

”Fra hvad jeg har sagt om de indfødte, kan de virke som nogle af de mest sølle folkeslag på jorden. Men i virkeligheden er de langt mere lykkelige end os europæere; de kender slet ikke til de overflødige, men også uundværlige bekvemmeligheder, som vi søger så meget efter i Europa. De er lykkelige for ikke at kende brugen af dem.”

Da Endeavour endelig forlod den australske kyst og sejlede ind i strædet mellem Australien og Ny Guinea, kunne Cook ikke lade være med at udtrykke sin lettelse over endelig at være ude af de farvande, der havde bragt ham og hans

ekspedition i livsfare. Det var dog heller ikke uden stolthed, at han kunne se tilbage på rejsens resultater. Han havde kortlagt det meste af den australske østkyst og gjort krav på den for England.

Cook havde sammen med videnskabsmanden Joseph Banks udfærdiget grundige beskrivelser af Australien, der mere end noget andet gjorde, at den engelske regering senere besluttede sig for at bruge landet som straffekoloni. Det blev starten på koloniseringen af hele det sydlige Stillehav.

Men i Cooks egne øjne var noget af det vigtigste, at han kun havde mistet et enkelt medlem af besætningen under hele de første to år af rejsen. I en tid, hvor det var ganske almindeligt, at over en tredjedel af mandskabet døde på lange skibsrejser, var det et uhørt godt resultat. En stor del af årsagen var surkål, som Cook serverede for at forhindre den frygtelige sygdom skørbug. Desværre mistede en række besætningsmedlemmer senere livet, da Endeavour på hjemrejsen var tvunget til at lægge til i Batavia på Java for at få vand og proviant. De blev angrebet af malaria og andre tropesygdomme og døde på få dage. Det var derfor en yderst afdæmpet Cook, som til sidst opsummerede ekspeditionen.

”Jeg roser mig selv af, at de sidstnævnte (en stor mængde kort, beskrivelser og tegninger) vil være tilstrækkelige til at give en rimelig viden om de steder, de skal illustrere, og at de opdagelser, som vi har gjort – selv om de ikke er store – vil kunne undskylde rejsens længde.”

Ekspeditionen blev skæbnesvanger for urbefolkningen.

Cook havde et mere menneskeligt syn på Australiens urbefolkning end mange i sin samtid. Men størstedelen af dem, der kom til Australien i hans kølvand, anså den oprindelige befolkning for dyr, der kunne jages lige så frit som landets mange kænguruer og skildpadder.

Forfølgelsen af de indfødte, der sine steder havde karakter af udryddelseskampanjer, kulminerede med jagten på tasmanerne, der endte med at blive totalt udslettet. Selv om de egentlige forfølgelser blev stoppet. Havde de indfødte langt op i det 20. århundrede ingen juridisk status. Det betød også, at meget af deres land blev taget fra dem, hvis der for eksempel blev fundet råstoffer, og de blev tvunget til at vige til fordel for veje.

I dag har de indfødte officielt de samme rettigheder som alle andre australiere, men det er stadig den socialt mest belastede befolkningsgruppe på kontinentet. Deres gennemsnitslevealder er mellem 10 og 15 år kortere end hos de australiere, der nedstammer fra kolonisterne.

Den gamle redaktør har ordet:

Dette blad nummer 4 af ”Fuldriggeren” 2018 bliver det sidste fra min hånd. Som jeg allerede har meldt ud tidligere på året, så stopper jeg som redaktør.

Denne post overtog jeg midlertidigt i 2007, indtil vi kunne finde en ny redaktør. Det har dog aldrig lykkedes, så jeg har måtte hænge på det arbejde siden.

Jeg havde dog aldrig sagt ja, hvis ikke jeg havde fået overtaget min gode genbo Hjørdis Lorenzen til at være med, og lave et redigeringsprogram, som passede til vores nye blad. Hjørdis og jeg bor her i Bofællesskabet ”Bakken”. Hun er uddannet kunst håndværker med vævning som speciale. Hun har i over 30 år været ansat

på Frederiksberg Rådhus, hvor hun holdt styr på kommunens matrikel numre m.m. og derfor kunne noget med en computer. Hjørdis sagde ja, kun for min skyld, men betingede sig dog, at hun kun ville være med, så længe jeg var redaktør. Årene gik jo, og jeg kunne mærke, at tidspunktet nærmede sig, hvor hun gerne ville stoppe. Men med billig rødvin og slesk tale kan man som sagt komme langt. Så det lykkedes mig år efter år, at få hende til at fortsætte. Dog alt har sin ende. Ved årsskiftet i år, fik jeg med mine allersidste overtalelses evner hende til at fortsætte året ud, da jeg kunne love hende, at jeg både stoppede som redaktør og som formand. Mit første blad var "fuldriggeren" nr. 4 i 2007. Det var stadig kun på 12 sider, men farvebillederne tog sit indtog. Året efter blev det udvidet til 16 sider.

Det har altid været min holdning, at vores blad er ryggraden i vores forening. Det er det der holder sammen på medlemmerne. Det kan vi se, når den største del af vores medlemmer er langt oppe i pensionistalderen, og stadig ud af deres sparsomme pension betaler de 250 kr. i kontingent, mod at få tilsendt vores blad 4 gange om året. Derfor er det vigtigt, at arbejde på, at kontingentet ikke stiger. Min holdning er, at 250 kr. er og bliver smertegrænsen.

Med mig som redaktør skiftede vi også bogtrykker. Ham vi havde i København tog efterhånden en ublu pris, samtidig var han meget ustabil med leveringen.

Et daværende bestyrelses medlem Ulrik Olivarius præsenterede mig for en af hans venner, som havde et bogtrykkeri i Gilleleje. De ville gerne støtte Foreningen, og inden længe var vi også blevet rigtig gode venner. Vores første aftale var 1300 eksemplarer 4 gange om året. Bladet skulle i stedet for 12 sider have 16 sider. Her skulle forside, bagside, side 4 og side 13

kunne være i farver. Det er farverne som fordyrer bladet, og vi følte ikke vi havde råd til at få hele bladet i farver.

Nu blandt fagfolk gik det op for mig, hvorfor det havde været så dyrt i København. Bare der var den mindste ting i farve på en side betaler man farve for hele siden. Og det var der på næsten på alle 12 sider. Forsiden havde det danske flag, og samtlige overskrifter til teksterne hele bladet igennem, samt på bagsiden, havde rød baggrund. Der har åbenbart ikke ligget en aftale om, at de billeder som fulgte med og som var i farve, skulle gengives i farve i bladet. Bogtrykkeren har af en eller anden grund ikke selv gjort opmærksom på det. Men han sparede da en masse farve.

Alt det kom vi ud over, da vi skiftede til trykkeriet i Gilleleje, og endda til en pris mindre end i København. Prisen for trykningen af bladet har ikke ændret sig siden, kun de gange bladet har været på 18 sider. Men postvæsnets ublu prisstigninger hvert år, overstiger i dag det dobbelte af trykningen af bladene. Det har gjort, vi gennem flere år, har måtte opfordre medlemmerne til at få sendt bladet via e-mail adresse, for at holde porto udgifterne nede. Flere benytter denne mulighed i dag. Jeg personlig er så gammeldags, og mange med mig. Vi foretrækker stadig, at sidde med et blad i hånden, og føle det er trykt på papir af en god kvalitet.

Min fordel, som andre ikke har, er den, at jeg kører til Gilleleje og henter bladene, hvorefter de bliver fordelt i 2 pakker og sendt fra det nærmeste supermarked. En pakke bliver sendt til Viggo Billstrøm, som tager sig af alle vores udenlandske medlemmer, og den anden pakke til et firma, som sørger for at sætte adresse på alle bladene. Herefter sender firmaet pakken til Post Nord. Jeg kan tage et blad fra til mig selv.

I begyndelsen kunne vi bare aflevere bladene inde på hoved postkontoret i København. Det kunne ske hver dag. Så blev det til 3 og 2 dage, og til sidst onsdag mellem kl. 10.00 og 12.00. Nåede man ikke ind i det tidsrum, måtte man vente til næste onsdag. Så blev København nedlagt, og Århus blev stedet de skulle sendes til. I begyndelsen uden beregning, men det varede kun kort, så skulle der betales for porto til Århus, inden betalingen af distribueringen af bladene. Og til sidst ville de ikke mere sætte adresse på bladene. Der skulle være mindst 10.000 blade før de ville yde den service. Men de vil gerne sende dem og opkræve porto. Det skulle blive så fantastisk let og hurtigt, når postvæsenet blev privatiseret. Og som det er i dag, er det de forhold vi må leve med fremover, bortset fra at porto vil stige, hver den 1. januar ved et nyt årsskifte.

I de senere år, hvor medlemstallet har været dalende, og hvor vi før sendte bladet ud til sømandskirker, rederier og andre steder, som havde med søfart at gøre, har vi med jævne mellemrum skåret drastisk væk for at spare. Ja, sidste år har vi sparet de 4 gange 100 eksemplarer vi normalt afleverer nede om bord på Georg Stage. Så på dette tog har der ikke været nogen Fuldrigger til eleverne.

Vi er således gået fra 1300 eksemplarer ned til 400 eksemplarer pr. gang for at holde trit med den stadig stigende porto.

I vores velmagtsdage havde vi blade til overs, som blev brugt som en slags reklame både for vores forening og for Georg Stage. Jeg var i 5 år museumsvert på Søfartsmuseet, da det lå på Kronborg. Hver gang jeg fik at vide, vi fik besøg af en syvende eller ottende klasse, lagde jeg en stak blade frem, som elever og lærer kunne tage med hjem. I min fantasi forestiller jeg mig, at nogle af de blade er havnet hjemme hos forældre som har tænkt. "Det kunne

være vores søn/datter havde godt af sådan et tog", og sammen med søn/datter fået dem interesseret i Georg Stage, og det hele måske er endt med en ansøgning og en antagelse til et tog med Georg Stage. Jeg ved det ikke, men man har da vel lov til at fantasere. Og så var de overskydende blade jo gået til et godt formål.

Igennem de 12 år jeg har været redaktør har jeg måtte konstatere, den næsten ikke eksisterende opbakning for medlemmerne. Bortset fra et par enkelte artikler i ny og næ, samt indkaldelse til julefrokost og generalforsamling, er det ikke blevet til mere. Derfor kommer der et tidspunkt, hvor lysten til at lave et blad forsvinder, og det går over til at blive en sur pligt, hver tredje måned. Det er faktisk endnu værre, for så skal man yderligere anstrenge sig for, det ikke påvirker bladet.

Tænk, i en forening bestående af medlemmer, der har sejlet den halve og hele klode rundt, og så har de ikke oplevet noget som værd at skrive om. Utroligt! Men kritik kan man godt komme med. Hvorfor ikke sende en historie i stedet for. Nå det bliver jo ikke mit problem fremover.

Peter Armfelt

Julehistorie

Manden i stolen.

Han sad helt stille i den slidte lænestol og kiggede ned på gaden som så ofte før, når han ventede dem. Af og til flyttede han lidt på de hævede fødder i hjemmeskoene. Børstede hen over sine bukser med hænderne for i det mindste at gøre noget.

Den eneste lyd der hørtes i stuen, var hans eget åndedrag og urets tikken. De evindelige sekunder. Han lod blikket glide ned på gaden, hvor bilerne kørte forbi i en evig strøm.

Hvorfor kunne de aldrig sige nogenlunde hvornår de kom, den sjældne gang det skete. Sidste gang sad han og ventede en hel dag, og så var de alligevel kun blevet kort tid. Og de kiggede hele tiden på deres ure, som havde de fra starten allerede havde været her for længe. Alt var gråt på gaden, undtagen juleudsmykningen, der lyste stærkere end en stjernehimmel. Tiden gik, når han sad og kiggede ud på de lys. Timerne, minutterne, som ellers sneglede sig afsted.

Det bankede på døren, hurtigt og let. Skønt han havde været forberedt en evighed, for han sammen. Hans familie. Søn, svigerdatter og to børnebørn. Respektabel familie, parcelhus, racehund, sønnen direktør. Alt i orden. Og nu var det jul, glædens og godhedens tid. Han burde være glad. Besværligt rejste han sig for at åbne, men der var allerede stukket en nøgle i døren udefra. Tungt lod han sig falde tilbage. End ikke at åbne sin egen dør var nødvendigt, tænkte han. Han skulle være forsigtig. Blodtrykket, det var det. Ja, ja de andre vidste vel bedst.

"Hej farfar!". En lyshåret ranglet dreng på 15 år gik hurtigt hen, greb ham om det grå hoved og kyssede ham på panden.

Den knægt! Dejlig og kærlig lige fra spæd.

Dengang de alle kendte hinanden bedre.

"Henrik!" Han rakte sine tynde arme op og strøg ham over håret. Det var så længe siden han havde rørt ved nogen. "Døren... jeg kunne da selv..." begyndte han, men svigerdatteren i den ulastelige mørkeblå frakke sagde med et smil, at det skulle han ikke anstrenge sig med.

Lille Marie stod ved siden af sin mor. Hun sagde ikke noget.

Han skred frem over gulvet med nogle pakker, hans søn, direktøren. Sagde, "davs far!" Han tænkte på alle de gange Henrik havde holdt dem vågne om natten som barn. De tre-fire gange om årligt han besøgte ham nu var ikke nok til, at han stadig kendte ham.

"Så er det jul, far!" sagde han og sendte et flygtigt blik i retning af ham.

"I kommer sent," sagde han, og svigerdatteren svarede med næsten ubevægelige pinkfarvede læber, at der var meget trafik.

"Har du selv lavet den flotte juledekoration uden for døren?" Henrik trak en stol hen til sin farfar og lagde en arm om hans spinkle skuldre.

Han rystede på hovedet: "Den har hjemmehjælperen købt på tilbud."

"Du har ellers altid været dygtig til den slags," sagde direktøren henkastet, men den gamle indvendte, at han aldrig havde lavet juledekorationer, skønt han gerne ville. "Sig Glædelig Jul til farfar!" Svigerdatteren skubbede den lille hen mod sin svigerfar.

Barnet rystede på hovedet: "Jeg kender ham ikke!" "Hvad er det for noget pjat!" Direktøren så bebrejdende på den lille, "du kender vel farfar!"

"Nej." Pigen blev stående. "Du har endda en gave til ham, ikke!" Pigen rystede på hovedet.

"Jeg vil ikke give ham nogle dumme håndklæder. Han skal have en vandpistol!"

Svigerdatteren rystede på hovedet: "Lille pus, farfar bruger da ikke vandpistol!" Men pigen nikkede trodsigt: "Jo, så kan han sprøjte på alle dem han ikke kan lide!" "Pus, sådan siger man ikke!" bebrejdede de pinkfarvede læber. "Farfar har meget mere brug for håndklæderne i pakken, så han kan tørre hænderne når de bliver snavsede," smilede direktøren.

"Jeg får skam ikke lov til at lave noget," sukkede den gamle, "og faktisk kan jeg godt lide vandpistoler." Han så kærligt på den lille, men sønnen hørte ham ikke.

"Jeg bliver gammel," sagde farfaren i stolen.

"Det er vist tre år siden, jeg var nogle steder i julen". Sønnen rømmede sig. "Kommer farfar til julefesten?" Den lille så op på sin mor. Et sekund var der panik i øjnene på svigerdatteren. Hun så på sit ur. Derefter på direktøren. "Hvis farfar kommer, kan vi sprøjte med vandpistol,"

fortsatte barnet. ”Han vil gerne have en, han vil! Det siger han selv.”

”Har du fået din varme mad i dag?” spurgte direktøren henkastet. ”Ja, der bliver skam sørget for mig,” svarede hans far. ”Så kommer du bare, farfar, ikke også?” Barnet gav sig ikke. Stueurets tikken lød højere og højere i den pause, der blev.

”Jeg tror snart, jeg dør.” Den gamle så direkte på sin søn. Ordene var klare tydelige. En lille trækning viste sig om direktørens mund. Han havde ikke rørt ved ham i dag. Det slog ham pludselig. I efteråret gav han ham ellers hånden. ”Dine potteplanter står ellers godt, far.” Direktøren rørte let ved en af potteplanterne. ”Vi kunne have købt en julestjerne til dig. De holder længe.” ”Længe...” sukgede den gamle, ”Jae...” ”Måske lige til næste jul, far.” Han syntes, hans smil så fjoget og fremmed ud og sagde stille: ”Så længe holder jeg ikke. Jeg ville godt dø, så jeg ikke var til besvær for nogen.”

”Pjat, far!” Sønnen virkede mere sikker nu. ”Selvfølgelig er du da ikke til besvær. Vi har vel samfundet til at tage sig af de ældre. Det betaler vi alle til.”

”Eller betaler os fra...” Det var den lange dreng, der pludselig mumlede ordene. Hans øjne var ikke mere så glade som i starten.

De gav hinanden pakker. Rakte dem ud mod hinanden med stive, fremstrakte arme. Og direktøren gentog: ”Så er det jul!” ”Færdigpakket jul...” mumlede drengen og rejste sig.

Direktøren og hans kone så samtidig på deres ure og gik begge hen mod døren. Drengen vendte sig mod den gamle i stolen: ”Jeg kigger ind i morgen, farfar.” ”Det får du da ikke tid til!” indvendte hans mor hurtigt, næsten som om hun havde haft svaret parat før hun stillede spørgsmålet. ”Jo! Jo, jeg gør,” svarede drengen med så stor bestemthed, at hun ikke vovede at sige ham imod.

”God Jul!” sagde direktøren, halvt ude af døren. Den lange dreng gik hen til den gamle, slog armene om ham og kyssede ham på kinden. Strøg ham over det tynde, grå hår og forsøgte at smile til ham.

Så var de væk.

Manden i stolen stirrede på den hvidmalede dør. Han prøvede ihærdigt at fange et glimt af dem på gaden. Men det var mørkt. Alt for mørkt.

Nu vi taler om demokrati

Asser Amdissen, direktøren for Stiftelsen Georg Stages Minde er på gaden med en ny bog som hedder: Nu vi taler om demokrati. Det er en debatbog for demokrater. Her gives en kort indføring i vort Folkestyres Historie. – Et begyndende panikanfald over, at vi er ved at sætte det hele over styr. – Et bud på hvad hulen demokrati er for en størrelse.

Er vi ved at formøble vores demokrati? Ja, lyder svaret i denne bog. ”Demokrati er en smuk og ren ide, som måske i virkeligheden er en utopi, medmindre vi forandrer samfundet hele vejen igennem”

Bogen, der er skrevet, så alle kan være med, er et forsvar for den demokratiske ide. Det er en rejse gennem demokratiets historie frem til dets sejr, men også en skarp kritik af den måde, vi har

forvaltet demokratiet på, og en opfordring til handling og debat.

”At være borger i et demokrati uden at forsøge at sætte sig ind i samfundets vilkår og uden at forsøge aktivt at være en del af samfundet er ikke at være borger – det er at være pøbel og at være med til at undergrave demokratiet.”

Bogen blev udgivet på folketingets åbningsdag i oktober efter deres sommerferie. Pussigt nok har ingen politikere eller kritikere været på banen og udtalt sig. Tankevækkende.

Siden 2012 har Asser Amdissen været direktør for Stiftelsen Georg Stages Minde. Han er cand mag i Historie. Tidligere højskoleforstander og en ivrig foredragsholder og debattør. Han har arbejdet på en lang række museer og blandt andet siddet i bestyrelsen for Organisationen af Danske Museer.

Har tidligere udgivet:

Historier fra herregården. Thaning & Appel 2005

Til nytte og fornøjelse – Johan Friedrich Struense

1737 – 1772. Akademisk forlag 2002

(Gendudgivet under titlen Struensee. Lindhardt & Ringhof 2012)

En ualmindelig og kortfattet danmarkshistorie
Fra begyndelsen til for nylig. Haase Forlag 2017

Den afgående formand har ordet:

Som jeg ligeledes meddelte først på året, afgår jeg som formand, og med mig hele den siddende bestyrelse.

Vi føler vi i de sidste mange år har måtte trække læsset alene uden opbakning fra medlemmerne. Når jeg skriver medlemmer, så mener jeg selvfølgelig ikke alle de gamle medlemmer højt oppe i alderen, som sidder rundt i det ganske land, men de medlemmer som endnu er i en alder, hvor man kan forvente noget opbakning fra.

Vi har lavet en undersøgelse af alderen på vores medlemmer på Sjælland. Der var lidt over 40

medlemmer som var under 50 år. Tog vi ind til Hovedstaden, svandt det til omkring 20 medlemmer som var under 50 år.

Man skal huske på, vi er maritimt erhverv, så de halvtredsårige kan meget vel være til søs i perioder.

Ser vi på årene fra 1993 til 2017, hvor der faktisk teoretisk har været 25 gange 60 elever lig med 1500 elever med Georg Stage. Det siger sig selv, at ikke alle eleverne melder sig ind i foreningen, men lad os antage en tredje del gør, altså 20 elever pr. år. Det giver 500 elever. Vi kan se, at vi i det tidsrum på 25 år kun har fået lidt over 60 nye medlemmer. I de år jeg var ansat på Georg Stage, var jeg ambassadør for foreningen. Sådan en har der ikke været siden.

Ser man på medlemslisten, så er største parten af medlemmerne i dag fra den periode jeg var om bord og tidligere.

Jan Hamilton og jeg har gennem årene gjort et stort stykke arbejde med at forsøge, at få nye medlemmer til foreningen. I den sidste ende er det jo dem selv som bestemmer om de gider være medlem. Vi har besøgt Georg Stage, så ofte der var en lejlighed til det. Vi har hvert år doneret elevkassen med 5000 kr. engang endda 10.000 kr. Købt og foræret bærbare computere. Og traditionen tro når det har været muligt ved togtets slutning, at overrække et skibs ur til årets Georg Stage elev. For mange år siden blev de inviteret ned i vores stue, og senere ud til 1 ½ times bowling indtil den koncentrerede undervisning i aftentimerne satte en stopper for det.

I begyndelsen af halvfemserne kom en flok unge fra togtet 1992 jævnlige til vores mødeaftener. Vi fik 2 til at gå ind i bestyrelsen, og gjorde endda den ene til næstformand, men så fik han kæreste og familie, og trådte ud. Så blev den anden som var en pige næstformand, men det samme skete for hende. Siden har vi ikke haft besøg af nogen, som kunne komme i nærheden af deres alder. Til gengæld er flere og flere faldet fra, gennem alle årene. Vores storhedsperiode sluttede ved vores 70 års jubilæum i 2007. Nu er vi 7 bestyrelsesmedlemmer tilbage ud af 11. Og ud over os dukker der max 2 til 3 medlemmer op til vores mødeaftener. Ved de sidste mange generalforsamlinger har vi ikke været over 15

medlemmer, hvoraf halvdelen er bestyrelsen. Vi må konstatere vi er en uddøende race.

Alderen på bestyrelsen er heller ikke noget som kan tiltrække unge mennesker, tvært imod. Den yngste af os er 66 år og resten over 70 og 80 år. Den ældste 85 år.

Jeg har et barnebarn, som i efteråret 2016 kom og sagde, han gerne ville ud med Georg Stage. Det var 2 dage før fristen for indsendelsen af ansøgningsskemaet. I første minut tænkte jeg, det er for sent med det postvæsen vi har i dag, men så kom jeg i tanke om computeren. Blot et par tryk, så havde vi ansøgningsskemaet på skærmen. Det blev udfyldt og et par kik efter havde Stiftelsen modtaget ansøgningen, og sendt en kvittering for modtagelsen. Han kom med på togtet 2017. Da han kom hjem sagde han.

”Farfar, det er det bedste jeg har gjort i mit liv.”

Jeg spurgte, om det ikke var noget for ham og nogle af hans kammerater, at blive medlemmer af Georg Stage Foreningen. Men der brast mine forhåbninger totalt. Det ville hverken han eller hans kammerater. De ville ikke være sammen med sådan nogle gamle r..... som os.

Der er blevet vendt mange sten inden den endelige beslutning blev taget. Sidste år forsvandt et bestyrelsesmedlem, som ellers havde været meget aktivt. Han havde mistet lysten. Både Viggo, Jan og jeg er engageret i mange andre ting som giver os mere glæde end, hvad foreningsarbejdet gør i dag. Vi er simpelt hen kørt trætte, når det hele tiden kun er op ad bakke.

Vi har også hele tidsånden imod os. Det de unge beskæftiger sig med i dag, er jo noget helt andet end for 30 år siden. Uanset hvor man befinder sig i det offentlige rum, i tog eller busser sidder alle, også nogen på min egen alder med en tændt mobiltelefon i hånden.

Det er ikke bare os som har problemet. Mange andre foreninger kan heller ikke tiltrække de unge. Vi må bare se i øjnene, at de unge i samfundet ikke gider foreninger, men bruger deres tid til alt muligt andet.

Som omstændighederne så ud, var det faktisk umuligt at se, hvor vi kunne skaffe nogen som ville være villige til at afløse os. Jeg er modstander af, at værre i den situation, at den eneste mulighed er ligesom forsikrings branchen og avis branchen, at ringe rundt til en masse

medlemmer og tigge og be dem om at stille op.

Hvis man har lyst til foreningsarbejde så står man selv frem og melder sig.

Så vi blev enige om, at den eneste måde vi kunne få medlemmerne op af sofaen var, at meddele vi nedlagde Georg Stage Foreningen i København. Da medlemmerne på Sjælland var blevet bekendt med det, kom der efterfølgende 2 indlæg. De er at læse i dette blad. Det var hele reaktionen.

Men før vi gjorde det, henvendte vi os til Fyn og Jylland, for at høre deres mening. Vi havde en ide om vi kunne sætte os sammen og selv finde en løsning på problemet. Det er sådan i dag at i nogle tilfælde er vi 3 forskellige foreninger, og i andre tilfælde er foreningen i København hovedafdelingen.. Det forhold kan man så bruge alt efter, hvad der nu passer bedst til lige denne sag man brænder for. Det har vist sig, at denne opdeling af foreningen er uhensigtsmæssig. Der skal fremover kun være en forening. Fra Fyn lød det, at de ville gerne fortsætte og fra Jylland kom der også besked, at de ville fortsætte. Men jeg skal love for vi fik skæld ud. Hvad fanden bildte vi os ind, kan i bare blive siddende på jeres pladser, og passe jeres arbejde. Og hvis i ikke kan det, så kan i bare skride i morgen, så skal vi nok ordne resten. Det gør man ikke efter mere end 30 års foreningsarbejde. Vi følte pludselig vi nærmest var i en katolsk sekt, hvor man bliver siddende i sit embede til man bliver båret ud.

Der blev afholdt generalforsamling i København den 13. marts 2018. Her fremlagde Viggo Billstrøm under punktet indkomne forslag, en anmodning om ikke tiden var kommet til at afvikle foreningen i København.

Det blev der protesteret voldsomt imod af formanden og kassereren fra Jylland. Blandt de tilstedeværende var der nok stemmer til at stemme for en lukning, men jeg valgte ikke at lade det komme så vidt. I stedet gik vi hver til sit, med den tanke at finde en løsning.

For ikke at forhale tiden, og for at overholde vores love, måtte vi fortsætte, som om vi ville lukke foreningen, da det skulle ud i vores blad. En ekstra ordinær generalforsamling, hvor 2/3 af samtlige medlemmer skulle være til stede, hvilket i sig selv næsten kunne siges var umuligt. Blev denne generalforsamling ikke

beslutningsdygtig skulle der yderligere en ekstra ordinær generalforsamling til, hvor det var flertallet som bestemte.

Vi havde tydeligt meldt ud ,vi ville blive siddende til årets slutning. Jeg lovede at lave 4 blade, og Viggo Billstrøm årets regnskab. Så dem som ville føre foreningen videre i den ene eller anden form, har haft et helt år til at forberede sig i.

Sommeren over gik bølgerne højt. I al hemmelighed blev der indsamlet fuldmagter, hvor man udelukkende kun kunne stemme nej til lukning af foreningen. Ikke mulighed for dem der måske ville stemme ja. Men det følger jo det øvrige demokrati ude i samfundet.

Medlemmerne skulle vide, vi var skurkene, som ville lukke foreningen. Ikke et ord om vores forslag og mulighed om, hvordan foreningen kunne føres videre. Det var hovedafdelingen, og den kunne ikke nedlægges.

Jeg indså, denne sag kunne vi slet ikke klare selv. Vi måtte have bistand udefra. Så derfor tog jeg kontakt til advokat Kurt Bardeleben, som er professionel mægler. Vi havde et møde, hvor vi sammen med Bjørn og Ronald fandt frem til at vi indkaldte til en generalforsamling først i Januar måned. Da ønsket fra dem var det skulle foregå på en lørdag, har vi ikke muligheden for at benytte Rabes Have, så adressen er den som står i indkaldelsen.

Formanden Bjørn fra vores Jyllands afdeling, samt kassereren Ronald havde givet tilsagn om, at de ville stille med en bestyrelse som ville føre foreningen videre.

Det bevirkede, at vi aflyste den ekstra ordinære generalforsamling tirsdag den 30. oktober 2018. Det blev annonceret på vores hjemmeside.

Den 12. maj var vi på besøg i Assens. Her startede vi med frokost i Assens marine forening, hvorefter vi begav os over på Assens Skibsværft, hvor Georg Stage lå. Her fik vi en grundig gennemgang i skibet, som endnu ikke var færdigt. Men man kunne fornemme den store renovation, som gør Georg Stage til et helt nyt skib. En nærmere beskrivelse blev bragt i blad nr. 2.

Årets Baksmønstring fandt sted den 4. august i Århus. Her lå Georg Stage til kaj, så selve Baksmønstringen blev foretaget om bord. Jeg

var den eneste fra bestyrelsen og fra København, så jeg havde samtidig også jobbet som fanevagt. Senere på dagen var der mulighed for at se Århus Søfartsmuseum, som holder til i nogle containere længere henne ad kajen. Synd man fra kommunens side ikke kan hjælpe det museum med nogle bedre forhold, både til opbevaring og fremvisning. Det giver et fingerpeg om, hvilke politikere man skal stemme på ved næste valg. Her blev der serveret frikadeller og kartoffelsalat inden turen gik hjem igen.

Ingen af deltagerne har åbenbart ønsket at skrive noget om den begivenhed eller sende billeder til vores blad, skønt jeg så flere som fotograferede. Foreningens julefrokost blev igen i år indtaget i sejlklubben "Frem". Vi var kun 10 personer inklusiv 3 damer. Det er en fantastisk buffet man får for kun 167 kr. Det kan anbefales. Åbent fra kl.12.00 til kl. 16.00.

Formanden

Stiftelsen Georg Stages Minde Skoleskibet Georg Stage

A. H. Vedels Plads tlf. 32 95 80 19
Nyholm fax 32 95 80 16
1439 København K

kontor: stiftelsen@georgstage.dk
skibet: skoleskibet@georgstage.dk

www.georgstage.dk

Fødselsdage
januar 2019

1961001
Kjeld Einar Stærmosse
Åsmerkegade 24,
DK 4941 Bandholm
Fylder 75 den 02-01-
2019

1951008
Ib Steiness
Solgården 5 C,
DK 3250 Gilleleje
Fylder 83 den 04-01-
2019

1964058
Jan Christensen
Ny Hagestedvej 51,
Hagested
DK 4532 Gislinge
Fylder 70 den 06-01-
2019

1947022
Uggi Nyborg
Opnæsgård 7, 2. th.,
DK 2970 Hørsholm
Fylder 89 den 06-01-
2019

1951052
Sven Christensen
Holmehusvej 30, 3. th.,
DK 5000 Odense C
Fylder 83 den 08-01-
2019

1953004
Villy Christian Bak
Hovedgaden 20,
DK 8831 Løgstrup
Fylder 83 den 17-01-
2019

1986050
Peter Pablo Rumle
Rongsted
Frederiksborgvej 31, 3.
th.,
DK 2400 København NV
Fylder 50 den 19-01-
2019

1950169
Ole Nielsen
Rytterhaven 36,
DK 3520 Farum
Fylder 84 den 20-01-
2019

1948072
Henrik Jøhnke
Dalgas Avenue 80
DK 8000 Aarhus C
Fylder 88 den 23-01-
2019

1959010
Carsten Hall Weibrecht
Vornæs Skovvej 24,
Tåsinge,
DK 5700 Svendborg
Fylder 75 den 26-01-
2019

1945041
Ervin Leo Brettschneider
Kærstykkevej 81,
DK 2650 Hvidovre
Fylder 91 den 29-01-
2019

Fødselsdage
februar 2019

1980008
Karsten Broni
Opalvej 18,
DK 3650 Ølstykke
Fylder 55 den 02-02-
2019

1998038
Lone Bülow Beckmann
Auroravej 19,
DK 4300 Holbæk
Fylder 40 den 08-02-
2019

1951038
Hans Christensen
Gudenåvej 1 B, 1. -0005,
DK 8600 Silkeborg
Fylder 85 den 11-02-
2019

1955061
Niels A. Holst Henriksen
Bjørnemosevej 8,
DK 5700 Svendborg
Fylder 81 den 12-02-
2019

1950105
Jørgen Nielsen
Astrupvig 110,
Astrup Vig,
DK 7870 Roslev
Fylder 85 den 12-02-
2019

1987045
Tapio Knopp
Venekatu 6,
FIN 49400 Hamina
Fylder 50 den 13-02-
2019

1975036
Jan Thomsen
Borghaven 25,
DK 2500 Valby
Fylder 60 den 15-02-
2019

1947009

Niels Peter Winther
Petersen
Finsensvej 56, 2.,
DK 2000 Frederiksberg
Fylder 87 den 18-02-
2019

1997011
Lulu Thaarup Høegh
Gertrud Rasksvej 37,
DK 3900 Nuuk
Fylder 40 den 21-02-
2019

1981056
Søren Saaby Nielsen
Hjordtalvej 6, Arnborg
DK 7400 Herning
Fylder 55 den 21-02-
2019

1951057
Frode Sønderstrup
Øster Ørbækvej 20,
DK 9670 Løgstør
Fylder 84 den 21-02-
2019
1953029
Erik Rasmussen
Roersvej 27, 1. -0004,
DK 5000 Odense C
Fylder 81 den 24-02-
2019

Fødselsdage
marts 2019

1949065
Vagn Dahl
Rødbyhøjen 62, Thurø
DK 5700 Svendborg
Fylder 87 den 01-03-
2019

1976040
Jens Filtenborg
Strandvej 31,
DK 9970 Strandby
Fylder 60 den 02-03-
2019

1965015
Torben Juul Fedder
Esrumvej 9 A, lej. 17,
DK 3000 Helsingør
Fylder 70 den 04-03-
2019

1947012
Tage Bloch Johansen
Nørregade 8 A, 2.,
DK 5600 Faaborg
Fylder 89 den 05-03-
2019

1952011
Knud Pedersen
Baggårde 5,

Ommel
DK 5960 Marstal
Fylder 83 den 13-03-
2019

1999023
André Silassen
Tunuliaritseq B 1037,
DK 3922 Nanortalik
Fylder 40 den 13-03-
2019

1952069
Ib Leerbech
Australiensvej 29, 1. tv.,
DK 2100 København Ø
Fylder 83 den 14-03-
2019

1952039
Viggo Lund Hansen
Eugen Warmingsvej 41,
1. tv.,
DK 8000 Aarhus C
Fylder 82 den 15-03-
2019

1953050
Finn Bech Christensen
3274 Conservansy Lane
Charleston
USA 29414 South
Carolina
Fylder 82 den 15-03-
2019

1959045
Hans Kurt D. Hansen
Vrold Tværvej 15,
DK 8660 Skanderborg
Fylder 75 den 18-03-
2019

1988021
Olle Ljungholm
Trångelyckan 10 PL.
3530,
S 42363 Torslunda
Fylder 50 den 19-03-
2019

1953022
Frede Olesen
Nordre Skanse 36 A,
DK 9900 Frederikshavn
Fylder 82 den 20-03-
2019

1946012
Jørgen Haumand
Djursgade 10 A,
DK 8500 Grenaa
Fylder 89 den 24-03-
2019

**VI ØNSKER ALLE
TILLYKKE!**

[G.S.F. Medlemsservice, Skørengen Vest 19, 4660 Store Heddinge.](#)

Glædelig jul og godt nytår